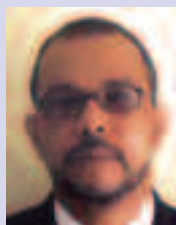

René Ledesma en Josefina Espailat Acevedo, Dominicaanse Republiek. [Over rechtvaardigheid en duurzame menselijke ontwikkeling zoals bedoeld in Principe 10](#)

Het Earth Charter: een begin van duurzame ontwikkeling in de Dominicaanse Republiek

René Ledesma was onderminister van Environmental Management van 2000-2004 en vertegenwoordigde de Dominicaanse Republiek op de

Conference on Sustainable Development in Johannesburg in 2003. Tijdens die conferentie was hij een sleutelfiguur om de landen van de Verenigde Naties ertoe te brengen het Earth Charter te onderschrijven. Als directeur van de Fund for Nature (Pronatura) zorgde hij voor institutionele ondersteuning bij de verspreiding van de eerste en tweede ontwerptekst van het Earth Charter. Hij was lid van het Nationale Comité van het Earth Charter en nam deel aan diverse besprekingen en herzieningen van teksten op nationaal en internationaal niveau. Nu spant hij zich vanuit de publieke sector in voor de opname van het milieuaspect in ontwikkelingsprojecten.

Josefina Espailat Acevedo is docent en landbouwkundig ingenieur aan de Universidad Autonoma van San Domingo. Ze is bezig met een doctoraal-

studie in Social Intervention and Cooperation aan de Universiteit van Oviedo in Spanje. Ze sloot zich in 1997 tijdens Rio+5 aan bij 'de familie van het Earth Charter'. In 1998 werd ze coördinator van het Nationaal Comité van het Earth Charter en is verantwoordelijk voor de organisatie van het eerste en tweede overleg over de ontwerpteksten van het Earth Charter in de Dominicaanse Republiek. Ze nam deel aan de vergadering in de stad Cuiba, Mato

Grosso, Brazilië, waar ze een presentatie gaf over het rapport van de Earth Charter Consultation. In 2001 kreeg ze de Duarte, Sánchez en Mella Medaille van verdienste op het niveau van Caballero voor haar werk in dit initiatief en haar niet-aflatende strijd voor incorporatie van ethische waarden in het veld.

*hay un país en el mundo
colocado en el mismo trayesto del sol,
oriundo de la noche*

*Er is een land in de wereld,
dat in dezelfde baan als de zon ligt
die uit de nacht te voorschijn komt*

Pedro Mir

Sinds het Rio+5-Forum in 1997 is de Dominicaanse Republiek een enthousiast lid van het Earth Charter-project. Deze bijdrage is een terugblik op de uitdagingen en beloningen die dit project ons heeft gegeven. Het belangrijkste aspect zijn de afdrücken in ons denken, onze gevoelens en dagelijkse praktijk als professionals en burgers van een land met geweldige mogelijkheden, maar ook met grote sociale, economische en milieukundige problemen. We hebben geleerd dat we unieke schepsels in het universum zijn, en ondertussen zijn we in datzelfde universum een onzichtbaar vlekje. We hebben geleerd dat uniekheid-waardigheid, vrijheid-onafhankelijkheid termen zijn die onze diepste werke-

lijkheid weergeven en ze herinneren ons eraan dat we deel uitmaken van *één enkele levensgemeenschap*.

Zoals zo veel ontwikkelingslanden kampt de Dominicaanse Republiek met ernstige problemen van sociale uitsluiting en ongelijkheid, corruptieschandalen bij de overheid, gebrek aan transparantie evenals een voortschrijdend verval van onze natuurlijke hulpbronnen en het milieu. In deze context was het ethische idee van het Earth Charter een licht dat een nieuwe weg belichtte, een nieuw appèl op hoop en gedeelde verantwoordelijkheid. Het herinnerde ons eraan dat we 'samen sterk' zijn; we kunnen de teugels in handen nemen en ervan uitgaan dat we altijd iets kunnen doen in plaats van gewoon toe te kijken bij de problemen. Daarom begroetten we dit project met open armen en beschouwden we het als een uitdaging voor de samenleving. Er was een verre-gaande integratie van diverse delen van de Dominicaanse bevolking en met groot enthousiasme sloten studenten, docenten, media en gemeenschaps-groeperingen zich aan.

Begin 1998 werd het Nationaal Comité van het Earth Charter gevormd, met ruime deelname van instellingen en mensen uit de burgersamenleving, de overheid, de publieke sector en agent-schappen van coöperaties, journalisten, kunstenaars, docenten, studenten en anderen. Ons gereedschap was de concepttekst van het Earth Charter. We ontwikkelden een brede bewustwor-dings- en socialisatiecampagne voor

© PLAN NEDERLAND / JOHANNES AEBLING

dit document via uiteenlopende acties: persconferenties, interviews en artikelen in de belangrijkste kranten van het land, overleg met diverse beroepsgroepen, bijeenkomsten in belangrijke regio's van het land en teken-, zang- en dichtwedstrijden in onderwijscentra en de publicatie van het lokale Earth Charter Bulletin. Al die activiteiten werden gerealiseerd met fondsen die door lokale leden werden beheerd. De vergaderingen van het Comité, die twee keer per maand werden gehouden om toe te zien op het programma, hielden de pers op de hoogte en droegen bij aan het succes van het proces van bewustwording en overleg.

In dit proces zaten ons hart en ons hoofd vol vragen als: "Is het mogelijk om de logica van accumulatie, onbeperkte en lineaire groei vol te houden en ondertussen de instorting van ecologische

systemen te voorkomen? Staat ons model van existentiële hegemonie niet haaks op het behoud van de kosmische gemeenschap van de aarde? Zou het niet onverantwoordelijk, en dus onethisch, zijn om op dezelfde weg door te gaan?"

We hebben onze eigen vragen beantwoord met de bevestiging dat we verre gaande veranderingen nodig hebben in onze waarden, instituties, leefwijze en -stijl. We zijn niet alles wat er is en we zijn evenmin de enigen. Dat betekent dat er ruimte over moet blijven voor anderen, die ook rechten en autonomie hebben. We stellen vast dat wijzelf behoefte hebben aan een bewustzijn en een wederzijds gevoel van thuishoren dat ons verbindt met een aarde die ons eerste en laatste thuisland is. Dit proces versterkte onze toewijding om van ons land, de Dominicaanse Republiek, een

land te maken dat meer respect heeft voor zijn natuurlijke en culturele bronnen, een land dat meer mensen insluit en democratisch is, een land dat we met meer mededogen en meer menswaardigheid kunnen bewonen.

Het is een feit dat de kloof tussen arm en rijk in het land groter is geworden doordat het neoliberale economische beleid nog steeds de boventoon voert, maar het is niet minder waar dat we nu minder naïef zijn, gevoeliger en kritisch tegenover de werkelijkheid van uitsluiting en verarming. We zijn ons meer bewust van de onderlinge afhankelijkheid van ontwikkeling, economie, milieu en natuurlijke hulpbronnen. We zien in dat de globalisering waarvan we getuige zijn, die wordt gedomineerd door ongelijkwaardige economische relaties, de achteruitgang van het leven van mensen en van de natuur versterkt.

10. Zorg ervoor dat economische activiteiten en instellingen op ieder niveau op rechtvaardige en duurzame wijze menselijke ontwikkeling bevorderen.

Als reactie nemen we een kritische en proactieve houding van afwijzing aan.

Sinds augustus 2000 hebben we een Algemene wet van milieukundige en natuurlijke hulpbronnen en een Staatssecretariaat van milieukundige en natuurlijke hulpbronnen. Er zijn manieren bepaald om te meten hoeveel invloed nieuwe projecten op de omgeving hebben en in hoeverre reeds lopende projecten zich aan de regels houden. Een van de belangrijkste acties was: Save the Protected Areas, die was bedoeld om de goedkeuring tegen te houden van een sectorale wet voor een Systeem van Beschermde Gebieden, die de ecosystemen en de omvang van diverse nationale parken aanzienlijke schade zou toebrengen.

De principes en waarden van het Earth Charter hebben bijgedragen aan een bespoediging van het proces van maatschappelijke betrokkenheid en publieke actie. Nu hebben milieu-problemen, evenals armoede en kwesties van sociale uitsluiting, een belangrijke plaats in de massamedia, die de publieke opinie mobiliseren om deze zaken aan te pakken. In de meest afgelegen gemeenschappen van het land organiseren groepen mensen zich om met voorstellen voor actie te komen die verband houden met hun hulpbronnen en lokale problemen en ook om hun recht op een waardig leven weer op te eisen.

De principes en waarden hebben ook een idee gegeven van voortdurende geëngageerdheid en uitdagingen. Bijvoorbeeld, om zaken aan te pakken als de publieke sector, de verhouding tussen stad en platteland, productiemodellen en mondiale onderlinge afhankelijkheid moet milieuonderwijs een vaste plek krijgen als rode draad in het Dominicaanse onderwijssysteem. Gezamenlijke onderzoeksactiviteiten van universiteiten en lokale milieugroeperingen moeten worden bevorderd om de integratie van lokale en academische kennis te versterken. De burger moet meer passende en tijdige informatie

krijgen via de massamedia en door de instelling van een nationaal systeem van milieu-informatie en natuurlijke bronnen, zodat hij beter gefundeerde beslissingen kan nemen over kwesties omtrent milieu en natuurlijke hulpbronnen. De relatie tussen overheid en samenleving bij het aanpakken van milieukwesties moet worden versterkt door de vorming van organisaties als de National Council for Council for the Environment and Natural Resources en door de raadpleging van de burgers bij de invoering van megaprojecten. Ten slotte, de uitdaging blijft bestaan om de participatie te bevorderen van groepen als ecologische verenigingen, niet-gouvernementele organisaties, onderwijscentra en gemeenten in het proces van uitwerking en implementatie van managementbeleid, zoals medemanagement van beschermde gebieden, de vaststelling van economische prikkels en de economische waardering van milieukundige diensten.

Deze uitdagingen zullen sneller worden aangepakt als we ervoor zorgen dat de "economische activiteiten en instellingen op ieder niveau op rechtvaardige en duurzame wijze menselijke ontwikkeling bevorderen", zoals verwoord in Principe 10. De maatschappij als geheel zal de economie moeten hervormen met marktbeslissingen die duidelijk acties noemen die verband houden met de duurzaamheid van het milieu en zorgen voor de invoering van mechanismen van sociale rechtvaardigheid.

Om "op rechtvaardige en duurzame wijze menselijke ontwikkeling [te] bevorderen" (Principe 10) zal de markteconomie de goederen en diensten die Moeder Aarde ons zo gerieflijk verschaft op gepaste manier naar waarde moeten schatten en zou ze de beperkingen moeten respecteren die de natuur ons oplegt om tot een duurzame productie te komen. We zouden op z'n minst moeten streven naar wat de econoom Jeffrey Sachs zo treffend zegt: "De tragische ironie van dit moment is dat de rijke landen zo rijk zijn en de arme landen zo arm dat een paar extra tienden van

procenten van het BNP van de rijke landen die in de komende decennia worden afgestaan, zouden kunnen bewerkstelligen wat daarvoor nooit mogelijk was in de menselijke geschiedenis: ervoor zorgen *dat wordt voorzien in de basisbehoeften gezondheid en onderwijs voor alle arme kinderen ter wereld*"¹. [cursivering van de auteur]

De uitdaging, volgens Lester Brown, oprichter van het Worldwatch Institute, is niet alleen om armoede te verminderen maar tegelijkertijd ook een economie te creëren die aansluit op de natuurlijke systemen van de aarde, een economie die vooruitgang kan dragen.² Dat impliceert een herinrichting van de voedsel- en de energie-economie, waarbij het gebruik van fossiele brandstoffen wordt verlaten om over te gaan op duurzame energie en het efficiënte en duurzame gebruik van de beperkte waterbronnen die we nog tot onze beschikking hebben.

Ten slotte: we geloven dat we een economie kunnen opbouwen die "op rechtvaardige en duurzame wijze menselijke ontwikkeling bevordert" (Principe 10). Als het ons lukt een economische groei te onderhouden die onze ecosystemen niet verwoest en op die manier zullen we *één enkele levensgemeenschap* kunnen realiseren waarin wordt voorzien in de basisbehoeften van alle mensen op aarde, en een wereld die we onszelf waardig kunnen achten. •

Noten

1 Sacks, J. (2001). One tenth of 1 percent to make the world safer. The Washington Post, blz. A23.

2 Brown, L.R. (2003). Plan B: Rescuing a Planet Under Stress and a Civilization in Trouble. New York, W.W. Norton & Company.